

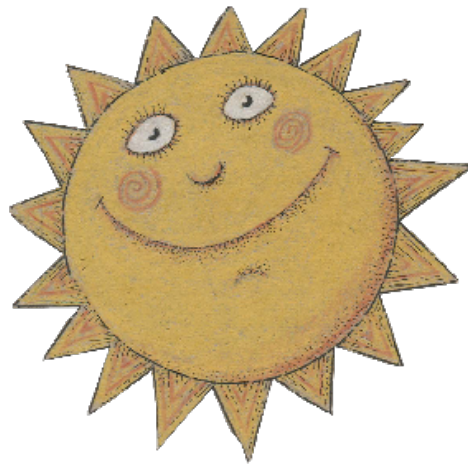

Ivan Vičar

Bonifác

*Podivuhodné príbehy
lesného škriatka*

Bonifác

Text © Ivan Vičar 2007

ivan.vicar@seznam.cz

Bonifác

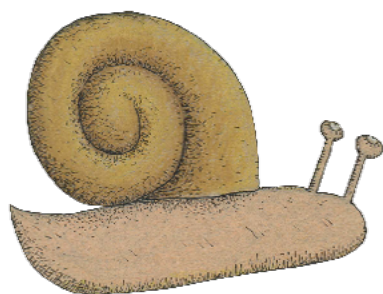
Podivuhodné príbehy lesného škriatka

Vydanie 1. Ilustrácie Jaromír František Palme, 2007.

Preklad Andrea Hynková, 2009.

Obálka a grafická úprava Peter Cpin.

Redakčné spracovanie Adora Lingua s.r.o., 2013.

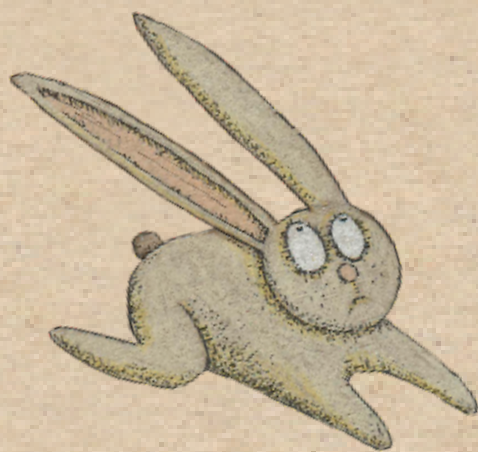
ISBN 978-80-260-4171-9

Ivan Vičar

Bonifác

*Podivuhodné príbehy
lesného škriatka*

Milí malí čitatelia na Slovensku,

veľmi ma teší, že prvou ďalšou krajinou, kde vychádza moja kniha rozprávok, je práve Slovensko. Veľkú časť svojho života som prežil v časoch, keď sme my Česi žili so Slováckmi v spoločnej krajine a hoci dnes máme každý svoju krajinu, myslím si, že sme si spomedzi všetkých národov i naďalej zostali najbližší. Mám na Slovensku priateľov, s ktorými sa rád stretávam, a pretože sa rozprávame, viem, že v podstate máme rovnaké radosti aj starosti.

Moja kniha o škriatkovi Bonifácovi vznikla u nás na chalupe v Horšovskom Týne, keď som pre vnúčatá vymýšľal rozprávky. A pretože sa im tie moje rozprávky páčili, zapísal som si ich a urobil som z nich knižku. Dúfam, že sa budú páčiť aj vám a že ich budete radi čítať. Ak ešte neviete čítať, určite vám ich prečíta mamička alebo ocko alebo trebárs babička či dedko.

Budem veľmi rád, ak mi o svojich zážitkoch napíšete na e-mailovú adresu ivan.vicar@seznam.cz

Želám Vám slniečko v duši, plnú nošu šťastia a v škole samé jednotky.

Váš ujo spisovateľ

Predhovor

Keď som bol ešte malý, často som sa dospelých vypytoval – prečo majú slony také veľké uši, prečo hady nemajú nohy, ako to, že stonožky majú tak veľa nôh a my len dve, prečo medvede prespia celú zimu, kam sa na jeseň sťahujú spevavé vtáčiky a... a, no prosto napadalo mi samé prečo a ako to je, ale nik mi na to nevedel odpovedať. Dospeláci len krčili plecami a hovorili, že jednoducho to tak je a hotovo. Potom som na to zabudol. Roky bežali a zo mňa sa stal otecko, a zas roky bežali a stal sa zo mňa starý otec. A všetci starí otcovia vedia, ako to je. Večer, keď sa má ísť spať, zbehne sa okolo vás drobizg a dožaduje sa: „Dedko, rozprávaj.“ Tak som rozprával a rozprával, až som im jedného dňa vyrozprával všetky rozprávky. Čo teraz, hovorím si, zajtra budú zasa chcieť nejakú rozprávku a ja už v batôžku nijakú nemám.

V tú noc som spal veľmi zle, verte mi. Prevracal som sa na posteli z boka na bok a stále som rozmýšľal, čo mám robiť. Nakoniec som predsa len zaspal. Vo sne sa mi zjavil maličký človečik, sotva väčší ako krabička od zápaliek, a hovorí mi: „Som lesný škriatok Bonifác. Vidím, vidím, že sa trápíš. Keby išlo len o teba, nechal by som to tak, ale keďže ide o deti, pomôžem ti. Každú noc ti vyrozprávam jednu príhodu z môjho života a ty ju potom porozprávaš deťom, čo na to povieš?“

Radostne som poskočil, až som spadol z postele. Škriatok svoj slub dodržal a noc čo noc mi rozprával svoje príbehy. Tak som sa konečne dozvedel, prečo krtkovia žijú pod zemou a stále hrabú, prečo majú klokany vrecko na brušku, prečo chodia zebry v pyžame, kam sa na zimu sťahujú naše spevavé vtáčiky a ďalšie a ďalšie zaujímavé príbehy. Mnohé som do rána zabudol, ale tie, ktoré som nezabudol, porozprával som svojim vnúčatkám a napísal do tejto knižky, aby ste sa ich dozvedeli aj vy. Prajem vám zábavné čítanie.

Už ste niekedy počuli o škriatkovi Bonifácovi?

Lesný škriatok Bonifác je vlastne malinký mužíček. Keby ste ho stretli v lese, ani by ste si ho nevšimli. Nie je oveľa väčší ako vrabec, navyše je zelený a niekedy aj hnedý alebo žltý, v lese alebo na lúke sa stratí ako nič. Lenže o čo je menší, o to je, namojveru, silnejší! V lese, na poli či na čistinke nie je nik, kto by mal väčšiu moc a silu ako on. Moc a silu má ukrytú vo svojej špicatej čiapočke, ktorú zdedil po pradedkovi čarodejníkovi. Keď napríklad povie – nech tá studnička vyschne – a stiahne si čiapočku, stane sa. Studnička sa stratí, akoby v nej nikdy nebola voda. Zväčša pomáha, kde môže, je to dobráčisko. Ale ak má zlú náladu, alebo ak ho niekto nahnevá, ó, je zle-nedobre. Preto sa ho všetci boja a dávajú si dobrý pozor, aby si ho nerozhnevali. Niekedy býva trochu zlomyseľný a vystrája huncútstva len tak, pre zábavu. Určite to poznáte, keď ste trebárs v lese na prechádzke. Sadnete si pohodlne do tieňa borovice, odpočívate, a zrazu vám spadne na hlavu šiška ako dom! Bác! To bol úder! Vyskočíte na rovné nohy a rozhliadate sa, čo to je, odkiaľ to prišlo, ale nikde nič, ani vtáčika-letáčika. To vás škriatok Bonifác trochu nahneval. Asi mal dlhú chvíľu a chuť stvárať huncútstva. Alebo utekáte cez les, všetko ide ako po masle, a zrazu bum! Zakopnete o koreň či o peň, ktorý odrazu vystrčil rohy zo zeme, a už ležíte na zemi a do nosa vás pichá ihličie. Niekde za kríkom sa potichučky škriatok Bonifác smeje, až sa mu bruško natriasa.

Áno, áno, občas je to riadny samopašník. Ale vypočujte si niekoľko pravdivých príbehov o tom, čo všetko urobil a spôsobil, keď ho lesné zvieratká naozaj veľmi, ale veľmi nahnevali. Neuveríte, čo všetko sa prihodilo. Že stonožky dnes už nemajú štyri nohy ako voľakedy, ale rovných sto, že už psy nelietajú ako kedysi, že zebry nosia pyžamá a žirafy majú strašne dlhý krk, to všetko zapríčinil škriatok Bonifác. Ale nepredbiehajme, začnime pekne po poriadku.

PREČO žijú
krtkovia
pod zemou
a stále
hrabú

Kedysi dávno, naozaj veľmi dávno, keď ste tu ešte neboli, keď tu ešte nebola ani vaša mamička, babička a prababička, skrátka strašne dávno, žili krtkovia na zemi ako všetky ostatné zvieratká, napríklad zajace alebo líšky. Mali očká, ktorými normálne videli a rozprávali sa medzi sebou zvieracou rečou. Najviac im chutili lesné jahody, a hoci tomu neuveríte, aj hríby. Rady behali po lese a hľadali hríby. Keď bolo hríbov veľa, bolo dobre, krtkovia sa dosýta napapali a dali pokoj. Ale raz sa stalo, že hríby nie a nie rásť. Rástli len malé, ledva ich bolo od zeme vidieť, a to krtkom nestačilo. Mohli jesť napríklad jahody alebo čučoriedky, ale boli takí maškrtní, že chceli len hríby. Behali po lese, vyhrabávali podhubie, a neviete si predstaviť tú pohromu, čo v lese narobili! To sa predsa nerobí, však? Veď v poškodenej zemi už hríby nerastú.

Škriatok Bonifác sa na to nemohol pozerieť, dohovárал im, aby prestali robiť zle. Darmo sa však snažil, neposlúchli ho a nebola s nimi rozumná reč. Preto sa Bonifác rozhodol, že ich potrestá.

Keď nadišla hlboká noc a krtkovia zaspali, priplazil sa do sna kráľovi všetkých krtkov, Hrabalovi Prvému, a povedal mu, že pod veľkým dubom na východnom okraji lesa je zakopaný velikánsky poklad. Ráno, keď sa Hrabal Prvý zobudil, rozbehol sa všetkým krtkom povedať, čo sa mu prisnilo. Krtkovia si pobrali z lesa lopaty a motyky a išli kopať pod veľký dub. Samozrejme, nič nenašli. A tak išli domov a celou cestou šomrali, čo im ten ich kráľ narozprával za hlúposti.

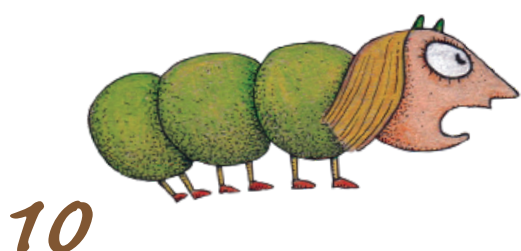
Ďalšiu noc sa Hrabalovi Prvému znova zjavil vo sne škriatok Bonifác a povedal mu, že to krtkovia poplietli, ten poklad je predsa zakopaný pod veľkou brezou na západnom okraji lesa. A tak sa na druhý deň ráno krtkovia opäť pobrali s motykami a lopatami hľadať poklad, ale na opačný okraj lesa pod veľkú brezu. Kopali a kopali zo všetkých síl, ale zasa nič nenašli. Nahlas začali frflať a uvažovať, či sa ich kráľ nezbláznil.

Do tretice sa aj ďalšiu noc zjavil Hrabalovi Prvému vo sne škriatok a povedal, že to opäť poplietli, lebo ten poklad je celkom isto pod

velikánskym smrekom na južnom okraji lesa. A znova sa krtkovia vydali hľadať vytúžený poklad. Predbiehali sa, kto ho nájde prvý, nikto sa nechcel o svoj úlovok deliť. Zasa nič nenašli a sklamaní išli domov.

Poslednú noc, už štvrtýkrát, sa ten sen prisnil každému krtkovi. Lenže škriatok Bonifác označil každému krtkovi iný strom, pod ktorým by mal byť poklad schovaný. Ráno vznikol veľký poplach a zmätok. Krtkovia sa náhlili, chceli nájsť poklad, ale každý bežal na inú stranu. Dali sa do veľkého kopania a hrabania. A tak kopali a hrabali, až sa prekopali pod zem, lenže to im nestačilo, hrabali teda ďalej, až všetci zmizli pod zemou. Tak v ten poklad uverili, že spod zeme nevylietli ani večer, zostali tam celú noc. Ráno začali hrabať odznova.

Tak sa stalo, že už pod zemou zostali, stále tam hrabú a hľadajú škriatkov poklad. Len občas vykuknú na povrch, porozhliadnu sa, kde ešte nekopali, a opäť sa zaryjú do zeme a ďalej kopú.

PREČO

*majú
stonožky
sto nôh
a nič
nestíhajú*

Teraz sa spýtate – mali azda stonožky niekedy menej alebo viac nôh ako dnes? Volajú sa predsa stonožky preto, lebo majú sto nôh, však? Ale kdeže! Za dávnych-pradávných čias mali stonožky len štyri nohy, preto sa nazývali štvornožky. A ako sa im behalo! Všetko stíhali. No potom sa stalo niečo, čo si už takmer nikto nepamätá.

Na Žabom vrchu sa narodila jedna malá štvornožka, volali ju Chvastúnka, a tá sa od malička rada krásnila. Keď podrástla, vzala si do hlavy, že je veľká krásavica a stále len premýšľala, ako by sa ešte väčšmi vyparádila. Tak sa stalo, že raz si prišla k obuvníkovi kúpiť nové topánky. Lenže ten obuvník bol veľmi šikovný a topánočiek mal neúrekom! Všetky boli také krásne, jedny krajšie ako druhé. Milá Chvastúnka si vyskúšala najprv jedny topánky, potom druhé, tretie, štvrté a pokračovala dotedy, kým si ich všetky nevyskúšala. Keď skončila so skúšaním topánok, ktoré tam obuvník mal – a bolo ich tam päťdesiat párov –, zosmutnela, nevedela sa rozhodnúť, ktoré si má kúpiť. Cestou domov jej stále vrtalo v hlavičke, čo má urobiť. Pravdaže si mohla kúpiť všetky topánočky a striedať ich, ale Chvastúnka by ich najradšej nosila všetky naraz. Ale ako, keď má iba dva páry nôh?

Tak dlho nad tým rozmýšľala, že bola čím ďalej, tým smutnejšia, až sa napokon rozhodla zájsť za škriatkom Bonifácom.

„Milý škriatok, mohol by si zariadiť, aby som mala sto nôh?“ opýtala sa nesmelo.

„Sto nôh?“ začudoval sa škriatok Bonifác. „čo je to za nezmysel, kto to kedy videl, aby mal niekto sto nôh! Ved' by sa ti do seba zaplietli a neurobila by si ani krok!“

„Keď ja ich strašne chcem, aby som mohla nosiť všetkých sto krásnych topánočiek od nášho obuvníka,“ prosila Chvastúnka.

Škriatok Bonifác pokrútil nad touto prosbou hlavou, ale keď sa nedala odradiť, vraví: „Nech teda máš sto nôh, ale potom sa nechod' ku mne sťažovať!“ Vzápätí si zložil čarovnú čiapku.

V tej chvíli mala naša Chvastúnka päťdesiat párov nôh a celá šťastná sa vydala na cestu. Lenže to nebolo také jednoduché. Nikdy predtým nemala toľko nôh. Nevedela, ako sa na nich chodí, ktorá nôžka má vyštartovať prvá, ktorá druhá a tak ďalej. A preto sa na každom kroku

zatackala, jednou nohou zakopávala o druhú a trvalo jej veľmi dlho, kým sa naučila nôžky používať. Navyše, mala obuté len štyri nohy, ostatné boli bosé, preto ju v lese všetko pichalo a škriabalo. Napokon však domov predsa len prišla. U obuvníka vykúpila celý obchodík.

Ráno si privstala, aby si stihla poobúvať všetky tie krásne topánočky. Keď sa zjavila na čistinke v plnej kráse s toľkými topánočkami, boli z nej ostatné štvornožky celkom vedľa. Od samej závidosti zbledli a zasypávali Chvastúнку otázkami, ako získajú toľko pekných nôh.

Keď im všetko porozprávala, rozbehli sa do lesa za lesným škriatkom Bonifáčom. Škriatok len nad nimi krútil hlavou.

„Viete, vy hlupane, čo odo mňa žiadate? Zajtra za mnou pribehnete, aby som vám ich zase odčaroval, ale to nepôjde, toto čaro sa nedá zrušiť!“ varoval ich.

Lenže štvornožky ako keby rozum potratili. Jednostaj prosíkali a nariekali, až nakoniec si škriatok povedal, nech teda majú sto nôh, keď o ne toľko stoja, a zložil si čiapočku. V lese nastal veľký zmätok. Štvornožky, teraz už vlastne stonožky, sa tackali na toľkých nôžkach, potkýnali sa jedna o druhú a padali na zem. Trvalo im dlho, kým sa na toľkých nohách naučili chodiť a hneď bežali k obuvníkovi, aby aj im ušil také pekné topánočky, ako má Chvastúнка.

Chudák obuvník pracoval vo dne v noci do roztrhania tela celý rok, aby všetkým stonožkám ušil kopu topánok. Medzitým chodili skoro bosé, tie neobuté nôžky mali celé doškriabané a dopichané. Ja viem, že niektoré už oľutovali svoj pochabý výmysel s toľkými nohami, ale čaro sa nedalo zrušiť. Trochu sa aj hanbili priznať, že urobili hlúposť. Keď už boli všetky konečne obuté, ešte len vtedy nastalo trápenie!

Ráno museli vstávať oveľa skôr ako predtým. Viete, ako dlho trvá, kým si natiahnete sto ponožiek a obujete sto topánok? Skoro celé predpoludnie! Často sa nestihli ani naraňajkovať. Na obed sa napapali, potom sa trochu poprechádzali vonku a hneď mohli začať s vyzúvaním, aby stihli večeru.

Od tých čias stonožky takmer nič nestíhajú, iba sa obujú a zasa vyzujú. Od tých čias už nebehajú veselo po lese, od hanby zaliezajú pod kamene, aby ich nebolo veľmi vidieť.